

15

สังคมสงเคราะห์กลุ่ม

กับผู้สูงอายุ

กลือซง อับดุลรอเสะ

ในยุคสมัยที่สังคมปัจจุบันมีปัญหามากมายทั้งด้านความ สับสนวุ่นวาย ผู้ประสบปัญหาบางคนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือด้อยโอกาสในการดำรงชีวิต ถือเป็นอุปสรรคในการพัฒนา

งานสังคมสงเคราะห์ซึ่งให้บริการประชาชนที่ด้อยโอกาส จึงมุ่ง ช่วยให้พวกเขาสามารถอยู่ในสังคมได้ สามารถปรับตัวเองได้ตาม อัตรภาพ สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ มีโอกาสพัฒนาตนเอง มีศักดิ์ศรี มีความ ภาคภูมิใจและไม่เป็นภาระแก่สังคม

งานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ในโรงพยาบาล ก็สามารถ ทำงานเชิงรุกด้วยการใช้เทคนิคงานสังคมสงเคราะห์กลุ่ม (Group Work) โดยความร่วมมือกับสหวิชาชีพ และในกรณีตัวอย่างต่อไปนี้ เป็น กรณีของผู้สูงอายุในชุมชน

ในชุมชนทั่วไปและแม้แต่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผู้เขียน ปฏิบัติงานอยู่ ก็มีผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพ แต่สภาพความเป็นอยู่ที่ อาศัยอยู่ในชุมชนมีลักษณะการใช้ชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ เจ็บป่วยจะ เข้ารับการรักษาพยาบาลก็เดินทางไปลำบาก ส่วนผู้ที่มีสุขภาพดีจะอยู่ ในชุมชนก็ไม่มีกิจกรรมที่จะเสริมการเรียนรู้ในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพ

การทำกิจกรรมกลุ่ม จึงเป็นสิ่งจำเป็น ผู้เขียนได้แนะนำผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นตัวแทนของผู้สูงอายุในชุมชนมารวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นชมรม ผู้สูงอายุขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพ การให้คำปรึกษา และแนะนำ การฟื้นฟูสภาพและการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบ

ปัญหาต่างๆ ให้สามารถดำรงชีวิตได้ตามอัตภาพ รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

กิจกรรมที่จัดขึ้นเน้นให้กลุ่มมีการพึ่งพาตนเอง มีการบริหารจัดการจัดการเอง มีการประชุมและวางแผนงานโดยเห็นความต้องการของผู้สูงอายุเป็นหลัก มีการตั้งคณะกรรมการบริหารชมรมผู้สูงอายุซึ่งเป็นตัวแทนของสมาชิกของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีคณะที่ปรึกษาชมรมซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของสหวิชาชีพต่างๆ เช่น แพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ นักโภชนาการ เป็นต้น

กิจกรรมต่างๆ ของชมรมผู้สูงอายุ มีทั้งการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ การฝึกอาชีพเพื่อเสริมอาชีพอิสระของผู้สูงอายุเพื่อเป็นการสร้างรายได้และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การออกกำลังกายและนันทนาการ กิจกรรมเหล่านี้เจ้าหน้าที่เป็นเพียงผู้ประสานงาน แต่ทางชมรมเป็นผู้ดำเนินการเอง

ในระยะแรกๆ กิจกรรมเหล่านี้ได้รับการต่อต้านจากผู้ร่วมงาน แต่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการกลุ่มที่ทำให้เกิดผลดีทั้งเจ้าหน้าที่และผู้สูงอายุเอง ดังนั้นจึงได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย ปัจจุบันชมรมผู้สูงอายุสามารถดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรมมีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

ข้อคิดสำคัญในการทำกิจกรรมกลุ่มผู้สูงอายุนี้ ก็คือ ในการทำงานในพื้นที่นั้น เราจำเป็นต้องรู้ปัญหาอย่างลึกซึ้ง โดยดึงองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นบุคคลและสภาพแวดล้อมมาวิเคราะห์เพื่อดูผลกระทบที่เกิดขึ้น ถ้าเป็นปัญหาเดียวกันที่เกิดขึ้นในชุมชน เราควรจะสนับสนุนให้มีการแก้ปัญหาโดยกลุ่ม มีการรวมกลุ่มแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เพื่อให้เป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้และมีความยั่งยืน ที่สำคัญควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการทำงานและการดำเนินชีวิต ซึ่งจะทำให้ทั้งชีวิตส่วนตัวและการทำงานประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้ความสำเร็จของงานยังขึ้นอยู่กับความตั้งใจ “ทำงานด้วยใจบริการ” ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบหลายอย่างภายในองค์กร ที่ทำงานว่า สามารถเอื้อให้เราทำงานเต็มที่ ให้โอกาสในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานราชการอื่นๆ

หน่วยงานหลายแห่งไม่เคยมีนักสังคมสงเคราะห์และคนในหน่วยงานก็ไม่มีวิชาชีพเราเลย เราจึงจำเป็นอย่างมากในการปรับตัวเองและสามารถให้ผู้ร่วมงานเข้าใจและยอมรับความสำคัญของวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นวิชาชีพหนึ่งในโรงพยาบาลที่มีส่วนช่วยในการบริการทางด้านสาธารณสุขให้ครบองค์รวม มีการบริการทั้งทางกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ ปัจจุบันเน้นการทำงานเชิงบูรณาการ เป็นองค์การที่มีชีวิต ซึ่งวิชาชีพมีส่วนช่วยได้มากในเรื่องนี้ สามารถเติมเต็มในส่วนที่ขาดให้รับผู้รับบริการ

เราต้องสามารถทำงานเป็นทีมสหสาขาวิชาชีพ เน้นให้ผู้รับบริการพึ่งพาตนเอง ในการดำเนินงานมีการทำงานทั้งเชิงรับและเชิงรุกในชุมชน สามารถดึงองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยใช้หลักการทำงานในการค้นหาข้อมูลเพื่อทราบข้อเท็จจริงในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ การวางแผนเพื่อช่วยเหลือจากปัญหาที่พบ การติดตามและการประเมินผล โดยเฉพาะระบบข้อมูลต้องมีข้อมูลทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างครบถ้วน

โดยสรุปแล้วนักสังคมสงเคราะห์ต้องทำงานด้วยใจบริการ รู้จักประสานการทำงานกับทีมสหวิชาชีพ รู้จักใช้หลักการในการป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟูและพัฒนาในงานสังคมสงเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำเช่นนี้เราจึงจะสามารถใช้วิชาชีพสังคมสงเคราะห์มาช่วยแก้ไขปัญหาสังคมในเชิงระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นางสาวกลีสง อับดุลรอเสะ

จบสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2520 ปัจจุบันทำงานที่โรงพยาบาลสุโขทัย-ลก จ.นราธิวาส 96120 เคยได้รับโล่บุคคลตัวอย่าง ประจำปี 2544 สาขาผู้แทนภาครัฐบาลจากสมาคมสภาผู้อายุแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี เมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2545 และยังได้รับโล่สังคมสงเคราะห์ดีเด่นประเภท นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ ประจำปี 2550 จากมูลนิธิศาสตราจารย์ ปกรณ์ อังคสิงห์
Email: daedee2@hotmail.com